

GJENNOMGANG OG ANALYSE AV POLITIKK OG RETNINGSLINJER I ULIKE LAND

HOVEDBUDSKAPER FOR ARBEID *MED* OG *FOR* LAND – SAMMENDRAG

INNLEDNING

European Agency for Special Needs and Inclusive Education (Agency) har som mål å hjelpe medlemslandene sine med å utvikle og implementere politikk og retningslinjer for inkluderende opplæring. Alt arbeid med medlemslandene støtter Agencys ambisjon om å skape endringer innen politikk og retningslinjer. Alt Agency gjør, er i samsvar med idealet om inkluderende opplæringsystemer, noe som vil si å sikre at alle elever i alle aldre har tilgang til meningsfylte læremuligheter av høy kvalitet i sine lokalsamfunn, sammen med venner og medelever.

Agencys arbeid med **Gjennomgang og analyse av politikk og retningslinjer i ulike land** (CPRA) pågikk mellom 2014 og 2021. CPRA tilbød Agency-medlemslandene individuelt tilpasset informasjon om rammeverk knyttet til politikk og retningslinjer for inkluderende opplæring. Det satte også Agencys utvidede funn og utgangsdata inn i en bredere europeisk og internasjonal politisk kontekst for opplæring og inkludering.

CPRA hjalp landenes beslutningstakere til å reflektere over utviklingen innen politikk og retningslinjer for inkluderende opplæring og fremmet diskusjonen rundt dette i det aktuelle landet. CPRA analyserte tilgjengelig informasjon om landets nåværende politikk og retningslinjer for inkluderende opplæring, men tok ikke stilling til reell implementering av politikken.

Dette sammendraget presenterer hovedbudskaper fra CPRA-aktiviteter som kan være nyttige for landenes fremtidige utviklingsarbeid rundt politikk og retningslinjer for inkluderende opplæring, samt Agencys arbeid med og for medlemslandene.

CPRA-METODIKK

CPRA-metodikken ble utviklet gjennom en pilotfase der Agencys ansatte og åtte Agency-medlemsland var involvert. Metodene som ble brukt, ble bygd videre på og validert i senere faser sammen med andre medlemsland. Ved slutten av 2021 hadde 24 Agency-medlemsland (det vil si land og jurisdiksjoner) deltatt i CPRA.

Agency og beslutningstakere i medlemslandene var enige om at arbeid innen politikktutvikling kan forstås i form av **oppfattet intensjon**. Den politiske tilnærmingen kan være ment å:

- **forebygge** forskjellige former for ekskludering innen opplæring før det skjer.
- **intervenerer** for å sørge for at inkluderende opplæring av høy kvalitet er tilgjengelig for alle elever til enhver tid.
- **kompensere** med bestemte handlinger og tiltak når forebygging og intervensjon ikke i tilstrekkelig grad dekker elevenes behov i inkluderende miljøer.

I CPRA-arbeidet identifiserte pilotgruppen 12 politiske hovedtiltak som bidrar til å nå internasjonale og europeiske mål på dette området, og som forbedrer kvaliteten på opplæringssystemene for alle elever. Agency-ansatte undersøkte medlemslandenes politiske tilnærming relatert til disse tiltakene. De klassifiserte tilnærmingen som forebygging, intervensjon eller kompensasjon og identifiserte mangler hvis det ikke fantes politiske tiltak.

HOVEDFUNNENE

CPRA-funnene antyder at det å samarbeide med land om å konkret granske oppfattet intensjon med en bestemt politikk kan få frem nyttig informasjon som støtter arbeidet med politikktutvikling. Ved å vurdere balansen mellom tilnærmingen til forebygging, intervensjon og kompensasjon og/eller manglene ved politikkenes omfang kunne de enkelte landene få relevant informasjon til sin politikktutvikling for inkluderende opplæringsystemer. Denne vurderingen fremhever også bredere budskaper på europeisk nivå, noe som gir et potensielt mål på at den politiske utviklingen er på vei mot en mer forebyggende tilnærming.

Inkluderende opplæringsystemer krever et mer omfattende sett med retningslinjer

Inkluderende opplæring handler ikke bare om retningslinjer som støtter individuelle elever. Et bredt spekter av retningslinjer på alle nivåer må omhandle og implementere inkluderende opplæring.

De 12 tiltakene og anbefalingene for politikk og retningslinjer som fremheves i CPRA-arbeidet, kan hjelpe beslutningstakere til å tenke over hvordan eksisterende nasjonal politikk på tvers av alle sektorer påvirker inkluderende opplæring.

Bærekraftig utvikling i retning av inkluderende opplæring krever en kombinasjon av tre politiske tilnærminger

Langsiktig og bærekraftig utvikling i retning av inkluderende opplæringsystemer kan ses som en kombinasjon av en forebyggende, intervenserende og kompenserende tilnærming. Et lands reise mot et mer effektivt og inkluderende opplæringsystem med likhet for alle kan identifiseres ved at det beveger seg bort fra hovedsakelig å fokusere på kompensatoriske politiske tiltak og mot mer intervensjons- og forebyggingsfokuserte tiltak.

Det finnes forskjellige mønstre av politiske tilnærminger blant de 12 tiltakene

Agency-medlemslandene som var involvert i CPRA-arbeid, hadde veldig forskjellige tilnærmingsmønstre rundt de 12 tiltakene. Selv om det ikke fantes noen tydelige trender, var det mulig å identifisere det mest og minst omfattende omfanget.

Medlemslandene hadde et mer omfattende omfang av retningslinjer for tiltak rundt støtte for forbedret samarbeid, veiledning, inkluderende opplæring og utdanning tidlig fra barndommen av.

Omfanget var mindre omfattende for retningslinjer som adresserte tiltak knyttet til skolekultur, forbedring av overgangen fra skole til arbeid, reduksjon av de negative effektene av tidlig kartlegging og det å måtte gå et klassetrinn om igjen samt støtte til forbedringer for skoler med dårligere utdanningsresultater.

CPRA-PROSESSEN

CPRA-prosessen ble bygget på metoder for samarbeid med medlemslandenes beslutningstakere. Disse var viktige for systematisk å identifisere områder der politikken var sterk, og områder der politikken burde videreutvikles, som medlemslandenes representanter kunne bruke på forskjellige måter i sin egen kontekst. Prosessene for samarbeids- og utviklingsarbeid har potensial for videre utvikling i et fremtidig samarbeid mellom Agency og medlemslandene.

Fordelene med samarbeid

Samarbeid innenfor opplæringsetater og med andre etater, institusjoner og myndigheter er nødvendig for en sammenhengende politikk for inkluderende opplæring. En tilnærming bygd på samarbeid bidrar til å identifisere eksisterende politikk og retningslinjer som utilsiktet bidrar til ekskludering, og som motarbeider målet om inkluderende opplæring.

Identifisering av sterke områder og områder som bør utvikles

Det er nødvendig å systematisk identifisere det politiske rammeverkets sterke områder og områder som bør utvikles, for å avgjøre hva slags politikk og retningslinjer for inkluderende opplæring som bør prioriteres på kort og lang sikt. Det å identifisere sterke områder og områder som bør utvikles, kan bidra til bedre samtaler blant alle opplæringsaktører om hvilke retningslinjer som bør endres for å oppnå mer inkluderende opplæringssystemer.

SAMSVAR MED DEN POLITISKE UTVIKLINGEN PÅ INTERNASJONALT OG EUROPEISK NIVÅ

Arbeid på internasjonalt og europeisk nivå styrker behovet for mer utviklingsarbeid med landene når det gjelder politikk for inkluderende opplæring som fokuserer på ALLE elever. Det er et spesielt behov for å integrere spesifikke forpliktelser/krav på internasjonalt nivå og EU-nivå i nasjonale lover og retningslinjer. Det er også nødvendig med samarbeid og arbeid på tvers av sektorer for å identifisere og ta tak i systemfaktorer som hindrer likhet for alle elever.

Behovet for å vurdere utviklingen på internasjonalt og europeisk nivå

Viktig arbeid på internasjonalt og europeisk nivå kan skape en bedre dialog i det nasjonale arbeidet med politikkutvikling. En slik dialog kan gi et klart syn på inkluderende opplæring som det er bred enighet om, og sørge for at internasjonale konvensjoner implementeres i nasjonale lover og retningslinjer.

Gjeldende utvikling tatt i betraktning

Nøkkelarbeid på internasjonalt og europeisk nivå bekrefter viktige politiske utviklingstrekk som styrer hvilken retning man bør gå i. For øyeblikket fremhever disse behovet for programmer som fokuserer på et bredere spekter av elever – spesielt de som er uheldig stilt – for å bryte den direkte koblingen mellom inkludering og behovet for spesialundervisning, eller funksjonshemming, som finnes i mange land. Bevisbasert politikkutvikling må ha en flerdimensjonal tilnærming til inkluderende opplæring som tar i betraktning individuelle forskjeller og forskjeller innenfor grupper, når det undersøkes ekskluderende faktorer i skoler og i det større utdanningssystemet.

Forståelse av systemfaktorer som påvirker likeverdigheten i opplæringen

For fullt ut å ta tak i systemfaktorer i opplæringen som er relatert til diskriminering og undertrykkning av sårbare grupper, må politikken og retningslinjene ha fokus på likeverdighet og hvor viktig det er med rettferdige utdanningsmuligheter. Politikken bør tydelig kommunisere at det er mulig å utvikle utdanningsystemer som både er av høy kvalitet og samtidig gir likhet.

FOKUS PÅ FREMTIDIG ARBEID INNEN POLITIKKUTVIKLING MED ULIKE LAND

Det er et potensial for videreutvikling av CPRA-arbeidet for å gi informasjon til nasjonale, europeiske og internasjonale politiske mål. Et oppdatert CPRA-rammeverk kan potensielt utvikles som et verktøy for å forbedre overvåkingen av utviklingen innen inkluderende opplæring innenfor og på tvers av Agency-medlemslandene og for å støtte dialogen rundt FNs bærekraftige utviklingsmål og Det europeiske utdanningsområdets prioriteringer.

Det er også et potensial for å bygge på CPRA-funnene for å støtte et bredere overvåkingsarbeid innenfor og med Agency-medlemslandene. CPRA-utgangsdata gir et referansenivå for landenes nåværende politiske situasjon. På lengre sikt kan landene gå tilbake til disse utgangsdataene for å spore konkrete endringer og utviklinger innen politikken.

Ved å bygge på det samlede CPRA-arbeidet vil alle fremtidige aktiviteter mellom Agency og medlemslandene inngå i aktiviteten Støtte til utvikling av politikk og retningslinjer i ulike land (Country Policy Development Support (CPDS)). CPDS vil utvikle CPRA-arbeidsprosessene for å bygge på funnene som har vært nyttige for å støtte ulike land. CPDS har som mål å etablere et omfattende rammeverk og metodikk for samarbeid med medlemslandenes representanter. Dette vil gjøre det mulig for dem å undersøke og overvåke den effektive implementeringen av rammeverkene for politikk og retningslinjer for inkluderende opplæringsystemer i sine land.

For mer informasjon om CPRA kan du se sammendragsrapporten *Country Policy Review and Analysis: Key messages for working with and for countries*.